

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรม เป็นธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ คติธรรม หรือกฎศีลธรรม แสดงออกถึงลักษณะของผู้มีวัฒนธรรมทางจิตใจ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละชาติ และชาติไทยมีวัฒนธรรมทางจิตใจหลายอย่างที่แม้แต่ชาวต่างชาติหลายคนรู้สึกชื่นชม เป็นต้นว่า การมีจิตใจที่เอื้ออาทร ความอ่อนโยน ความมีมารยาทดี (ตีปนันท เกตุทัต, 2534: 38) ปัจจุบันจริยธรรมเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมาก เมื่อใดก็ตามสภาพสังคมเกิดความสับสนวุ่นวายขาดความสุข อันเนื่องมาจากความประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกบางคน หรือหลายคนในสังคม ก็จะมีการวิเคราะห์วิจารณ์กล่าวโทษกันว่า เป็นเพราะคนปัจจุบันคือยหรือไรจริยธรรม ปรากฏการณ์เช่นนี้อาจนับเป็นปัญหาสังคมลักษณะหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ เช่นการเคลื่อนย้ายของประชากรจากถิ่นฐานเดิม วิถีทางการดำรงชีวิตไม่สะดวก ความงำกัคของทรัพยากรทำให้ผู้คนต้องดิ้นรนเพื่อปากเพื่อท้องของคนมากขึ้น อีกทั้งอิทธิพลของความเจริญและเทคโนโลยีด้านข่าวสารข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเช่น เทคโนโลยีด้านสื่อสารมวลชนมีส่วนผลักดันให้อัตราการเพิ่มจำนวนประชากรอ่านออกเขียนได้ ซึ่งพัฒนาคุณภาพประชากรให้มีความรู้มีการศึกษาคึกขึ้น เทคโนโลยีข้อมูลสมัยใหม่ เช่น ไมโครคอมพิวเตอร์ ระบบไมโครอิเล็กทรอนิกส์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลได้รวดเร็ว กว้างขวาง ส่งผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย หากประชาชนได้รับข้อมูลความรู้มากเท่าไร ก็ย่อมมีโอกาสปกป้องสิทธิประโยชน์ได้มากขึ้น และทำให้มีส่วนร่วมการสร้างวิทยาการใหม่ ในทางตรงกันข้ามระบบข่าวสารข้อมูลสร้างปัญหาต่อภาวะจิตใจ คติธรรมจรรยา มีการเสนอ ข่าวดาษญากรรมรุนแรง ละคร ภาพยนตร์ที่คืยคุณภาพ ส่งผลกระทบต่อค่านิยม ความคิดความประพฤติของประชาชนในวงกว้าง รวมถึงระบบเศรษฐกิจ ระบบทุนนิยม สร้างค่านิยมให้สังคมปัจจุบัน หลงไหลทางวัตถุนิยม บริโภคนิยม พานิชย์นิยมและอำนาจนิยม ผู้คนต้องดิ้นรนต่อสู้แข่งขัน ชีวิตจะอยู่หนึ่งเฉยไม่ได้ ความรวดเร็วทำให้ทุกคนใจร้อน ต้องคิดเร็ว ต้องใช้ความอดทนสูงขึ้น รวมไปถึงทำให้ เกิดการชิงคิงคั่น พยายามทำลายกฎระเบียบประเพณี ทำให้ผู้คนเริ่มมีจิตใจกระด้างเอาแต่ประโยชน์ฝ่ายเดียว ไม่แคร์ไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น อีกทั้งสภาพแวดล้อม ในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงได้รับเหตุการณ์ทุกสภาพสังคมเข้าตัว เช่น น้ำท่วม ฝุ่นตก สุข

เสียคนรัก สูญเสียชื่อเสียง ครอบครัวพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้แก่มาก ๆ ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ได้
รับการช่วยเหลือ (ตีปนันท เกตุทัต, 2534: 36)

สังคมไทยในปัจจุบันไม่ว่าเป็นสังคมเมืองใหญ่ หรือเมืองเล็กจะมีความเจริญทางวัตถุ
แต่วิถีชีวิตประจำวันไม่แสดงถึงความเจริญทางจิตใจ มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทั้งในการกิน การอยู่
ความบันเทิง ความฉุกฉะทุก การขาดระเบียบวินัย และความอ่อนโยนในศีลธรรมอันดีงามบุคคลใน
สังคมไม่เคารพกฎเกณฑ์ ไม่เคารพกฎหมาย และธรรมจรรยาของสังคมมากขึ้นทุกที ที่เป็นเช่นนี้
เพราะสังคมไทยอ่อนค่านิยมและจริยธรรม (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2533: 13) จึงทำให้ต่างคนต่างมุ่ง
แต่สะดวก ไม่ประพฤติตามขนบธรรมเนียมประเพณี และไม่เคารพกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎระเบียบ
ของสังคม

หากมองสังคมไทยเป็นภาพกว้าง ๆ ย่อมจะสะท้อนให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ในสังคม
คอยแต่เป็นฝ่ายรับ เช่น รับความสะดวกสบาย รับความเห็นใจ รับความเมตตากรุณา รับความ
ยุติธรรม รับการให้อภัย จะมองหาผู้ให้ เช่น ให้การเห็นใจ ให้ความยุติธรรม ให้ความเมตตากรุณา
ให้ความปรารถนาดี ให้อภัยต่อผู้อื่น คงจะหายากมากเข้าทุกที “สภาพปลาใหญ่กินปลาเล็ก” จะยิ่ง
หนักหน่วงขึ้น หลักศีลธรรมจรรยาจึงถูกมองข้าม การมีศรัทธาในศาสนาพุทธเริ่มพ่ายแพ้ต่อกิเลส
ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เมื่อสังคมมีการติดต่อธุรกิจการค้าและบริการถ่ายทอดความเจริญก้าว
หน้าจากต่างชาติมากขึ้น การยึดถือในค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรมอันดีงาม เริ่มจางหายไปพร้อมกับ
ความสมัยใหม่ในปัจจุบัน(ตีปนันท เกตุทัต, 2534: 36)

สภาพความเสื่อมของคนในสังคม มีสาเหตุที่มาจากสภาพเศรษฐกิจบีบรัดตัว ความ
เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ก็ถูกต้องเพียงส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเพราะสังคมไทยมอง
ข้ามหรือหย่อนในค่านิยมธรรม และจริยธรรมมากกว่า จึงทำให้แต่ละคนประหนึ่งว่า สังคมไทยไม่มี
ความยุติธรรม ไม่มีความปรารถนาดีต่อกัน มีแต่ความเห็นแก่ตัว เอาใจเอาเปรียบ ไม่มีการให้อภัย
ไม่มีความเห็นอกเห็นใจ(เสนาสนเทศ, 2530: 34-35) ในขณะที่เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ของสังคม
“ประชาธิปไตย” ก็เป็นไปอย่างสับสน ด้วยการใช้จ่ายเงินและอิทธิพลเป็นฐาน ขาดแนวทางที่เป็น
ธรรม จิตใจคนด้อยห่างจากศรัทธาความเชื่อในศาสนธรรมซึ่งเคยใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตทำ
ให้เกิดสภาวะความเสื่อมทรามทางศีลธรรม และจริยธรรมอย่างน่าวิตก โดยเฉพาะสภาวะทางจิตใจ
ที่ถูกหล่อหลอมด้วยศีลธรรมอันดีงาม ที่ทำหน้าที่ประหนึ่งวัคซีนภูมิคุ้มกันโรคให้กับตนเองและ
สังคมไทยให้อยู่รอดกำลังจะเป็นวัคซีนที่หมดอายุ คนรุ่นใหม่จึงขาดกรากทางจิตใจที่เข้มแข็งอัน
เป็นวิสัยที่ตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเดิม ที่อยู่กันแบบเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ

ฉะนั้นการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีความจำเป็นยิ่งขึ้น และมีสิ่งที่จะควบคุม
พฤติกรรมมนุษย์ให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้อง นั่นคือจริยธรรม เนื่องจากจริยธรรมเป็นผลของสภาพ

สังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อการวิวัฒนาการต่อไปในอนาคต (พรพพิทย์ ศิริวรรณบุศย์, 2527: 3) ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ เป็นเครื่องมือควบคุมให้ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นไปในทางสันติสุข และเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกับสัตว์อย่างเด่นชัด (ตาโรช บัวศรี, 2526: 8)

องค์การวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) เห็นว่าแนวทางการพัฒนาประเทศทั่วโลกต่างไม่มีความสมดุลกันระหว่างองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรม คือด้านจิตใจ กับด้านวัตถุ จึงมีมติที่ 41/187 ในการประชุมใหญ่ในหมู่สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2529 ประกาศให้ พ.ศ. 2531- พ.ศ. 2540 เป็นทศวรรษโลกแห่งการพัฒนาวัฒนธรรม มีเป้าหมายหลักโดยนำวัฒนธรรมเข้าสู่ระบบพัฒนาว่าควรตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความประสงค์อย่างแท้จริงของแต่ละสังคม ตลอดจนการแสดงออกให้เห็นเอกลักษณ์พื้นฐานของสังคมนั้นๆ ด้วยและการพัฒนาที่เกิดขึ้นมิใช่เพียงแต่โดยการค้นพบสิ่งที่มีอยู่แล้วเช่น ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพย์สินมั่งคั่งทางวัตถุ แต่ต้องเกิดจากมนุษย์เป็นผู้ปฏิบัติการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มผลผลิตเกี่ยวกับทรัพยากรทางวัตถุ นั่นคือ การพัฒนาเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความพยายามของมนุษย์ เช่นการพัฒนาจิตใจ ค่านิยม วินัย ความคิด การใช้สติปัญญา

นโยบายวัฒนธรรมที่ได้มีการเสนอทศวรรษโลกแห่งการพัฒนาวัฒนธรรมตามข้อเสนอแนะอันดับที่ 27 เน้นว่า ส่วนที่เป็นพื้นฐานขององค์ประกอบวัฒนธรรมแห่งวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล และแต่ละสังคมจะมีการพัฒนาได้อย่างแท้จริง ต้องกำหนดวัตถุประสงค์หลักโดยเน้นที่ "คน" เอา "คน" เป็นศูนย์กลาง และคนที่สังคมโลกต้องการคือ คนที่เป็นทั้ง "คนเก่งและคนดี" นั่นคือคนที่มีความเข้าใจในสถานการณ์รอบข้าง เข้าใจองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สังคม และวัฒนธรรม (ระพี ศาคริก, 2537: 27) ซึ่งวัฒนธรรมและศีลธรรม เป็นเรื่องสำคัญ ฉะนั้นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาต้องให้วัฒนธรรมเป็นปัจจัยในการพัฒนาด้วย และต้องลงลึกให้ถึงพฤติกรรมทางจิตใจ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2532: 4) มุ่งหวังให้จิตใจนำด้านวัตถุ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้หลายฝ่ายเห็นความสำคัญของจริยธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะนักการศึกษาพยายามที่จะใช้สถาบันการศึกษาทุกระดับเป็นแหล่งที่จะฝึกฝนอบรมจิตใจของเยาวชนให้รู้สึกชอบชั่วดี และปฏิบัติคนในทางที่ดีมากขึ้น ฉะนั้นเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จึงควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมในด้านจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย (ตุมน อมรววิวัฒน์, 2526: 51-59)

จากแนวทางดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญต่อการนำวัฒนธรรมเข้ามาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยโดยเร่งอบรม ปลูกฝัง ให้เยาวชนเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามค่านิยมที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม โดยระบุไว้ในนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยมีนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียน 0-18 ปี มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม

จริยธรรม ปัญญา และมีความสามารถพื้นฐาน ในการคิด แก้ปัญหา ดำรงชีวิต ปรับตัวและนำการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งมีมาตรการในการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัย อุบาสัย การสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดความตระหนัก ตำนึกและการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างความเข้าใจและความประพฤติกู้ถูกต้อง คิงาม

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งซึ่งนอกจากจะสอนวิชาการต่างๆแล้ว โรงเรียนยังต้องทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรม ให้แก่สมาชิกในสังคม โดยโรงเรียนมีหลักฐานที่แน่นอน มีการปลูกฝังถ่ายทอดและประเมินผลอย่างเป็นระบบจึงเท่ากับเป็นสถานที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่างในการปลูกฝังจริยธรรม การปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมทางจริยธรรมแก่นักเรียนนี้กระทำได้หลายกระบวนการ ซึ่งสามารถแยกเป็นกระบวนการใหญ่ๆได้ 4 กระบวนการ (กรมสามัญศึกษา, 2522: 36) ดังนี้

1. การเรียนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ดำเนินการตามหลักสูตรกำหนดไว้
2. การอบรมนักเรียนตามโครงการของโรงเรียนของโรงเรียน หมายถึงการจัดอบรมที่จัดขึ้นพิเศษตามวาระต่างๆ
3. การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการที่กำหนดไว้
4. การจัดตั้งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดบริเวณอาคาร สถานที่ได้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมจริยธรรม

เนื่องจากโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น และมีความสำคัญต่อการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนในระดับมัศึกษานั้นอยู่ในช่วงอายุที่เรียกว่า วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งการปรับตัว จริยธรรมมีผลต่อการตัดสินใจ ถ้าเด็กวัยนี้ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตัวแล้ว ก็จะเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตไปตลอด โดยเฉพาะระยะวัยรุ่นตอนปลายเริ่มที่จะเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วงวิกฤตของบุคคลในแง่การเลือกการวางแผนเป้าหมายและอุดมคติทั้งที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ครอบครัวตัดสินใจ ดังนั้นการให้การศึกษาเด็กในวัยรุ่นตอนปลายเริ่มเป็นผู้ใหญ่ หรือ ในระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปจนถึงเริ่มเข้ามหาวิทยาลัยจึงต้องมุ่งการปลูกฝังจริยธรรม และสำนึกในสิทธิหน้าที่ของประชาชนให้มีวินัยทางกายและใจ ประกอบกับการมีวัฒนธรรมและศีลธรรมให้สมกับความเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ซึ่งโรงเรียนมัศึกษาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ดังกล่าวนี้ ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายได้มีการสอดแทรกจริยศึกษาเอาไว้ในทุกวิชาที่สอน โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

การสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจริยธรรมนั้น จะต้องนำจริยธรรมมากำหนดให้เป็น พฤติกรรมที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วจัดเป็นกิจกรรมให้นำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จริยธรรมที่ดียิ่งจะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจริยธรรมไม่อาจทำได้ด้วยการสอนแต่เพียงอย่างเดียว กิจกรรมเป็นหัวใจของการพัฒนา (ชัยพร วิชาวุธ, 2525: 28) นอกจากนี้ระดับการศึกษาและอายุของเด็กมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อจริยธรรมของเขา ดังที่โคลด์เบิร์ก นักจิตวิทยาปัญญานิยม กล่าวว่าจริยธรรมเป็นกฎเกณฑ์ตัดสินความถูก ผิดของสังคม ขึ้นอยู่กับการพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งผูกพันอยู่กับอายุของบุคคล หากยังไม่ถึงวัยอันควร จริยธรรมบางอย่างก็ยังไม่เกิด เพราะจริยธรรมมนุษย์เกิดจากกระบวนการใคร่ครองทางปัญญา เมื่อมนุษย์พัฒนาเกิดการเรียนรู้มากขึ้น โครงสร้างของสติปัญญาเพิ่มขึ้น จริยธรรมก็พัฒนาตามวุฒิภาวะ (ชัยพร วิชาวุธ, 2525: 27-28) เพียเจย์ และโคลด์เบิร์ก เชื่อว่า จริยธรรมมิได้สร้างขึ้นได้ในหนึ่งวัน คนจะคิดได้นั้นจะต้องสร้างเสริมและสะสมจากการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมด้วยสังคมประกิต และเขาจะเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมนั้นได้ตามความสามารถของวุฒิภาวะ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2526: 11-12)

กระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยอาศัยกิจกรรมเป็นแนวทาง และมีใช้กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนในการเรียนวิชาการต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนและสอบให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แต่ต้องเป็นกิจกรรมร่วมกัน ให้ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย มีวัฒนธรรม และศีลธรรม เพื่อบรรลุมรรคผลประสงคดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาของสังคม โดยการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรขึ้นในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษา

จากแนวคิดข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นระดับการศึกษาขั้นสูงในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวุฒิภาวะ โครงสร้างทางสติปัญญาในระดับใช้กฎเกณฑ์และระเบียบทางสังคมเป็นเหตุผลตัดสินใจ และมีประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบต่อการพัฒนาทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลด์เบิร์ก นอกจากนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังเป็นช่วงวัยที่กำลังก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนเหล่านี้จะเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นสูงต่อไป และส่วนหนึ่งจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากการได้รับประสบการณ์ต่างๆในการเรียนรู้ จึงเป็นส่วนเสริมสร้างให้นักเรียนเหล่านี้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตนที่ดีงาม มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนทางจริยธรรม 7 ด้าน ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที ความกล้า การมีวินัย การตรงต่อเวลา และความสุภาพอ่อนน้อม
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนทางจริยธรรมตามการรับรู้ของตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติตนทางจริยธรรมการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความซื่อสัตย์
 - ความกตัญญูกตเวที
 - ความกล้า
 - การมีวินัย
 - การตรงต่อเวลา
 - ความสุภาพอ่อนน้อม
3. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรม ในกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และกิจกรรมชุมนุม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การปฏิบัติตนทางจริยธรรมตามการรับรู้ หมายถึง การกระทำที่ดี ที่ถูกที่ควร และเป็นที่ยอมรับของสังคม ใน 7 ด้าน คือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที ความกล้า การมีวินัย การประหยัด ความสุภาพอ่อนน้อม ด้วยตนเองตามที่นักเรียนคิดและกระทำ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น ทั้งในด้านการช่วยเหลือ เงินทอง สิ่งของ การช่วยเหลือทางวาจา ความคิด กำลังกาย

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความไม่คดโกง ความไม่หลอกลวง ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น ต่อหน้าที่การงาน วาจา

ความกตัญญูกตเวทิตะ หมายถึง การระลึกถึงบุญคุณ และตอบแทนผู้มีพระคุณเมื่อมี โอกาสและกำลังพอที่จะทำได้

ความกล้า หมายถึง กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่ถูก และกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่กระทำผิดพลาด การมีวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองของนักเรียน ด้านการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

การตรงต่อเวลา หมายถึง การตรงต่อเวลาที่กำหนดหรือนัดหมาย การรู้จักแบ่งเวลาให้ เหมาะสม ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

ความสุภาพอ่อนน้อม หมายถึง ความประพฤติที่เรียบร้อยมีกริยาอ่อนน้อม พูดยา นุ่ม นวล จิตใจอ่อนโยน รู้จักที่ต่ำที่สูง มีสัมมาคารวะต่อบุคคลทั่วไป

ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรม หมายถึง จำนวน กิจกรรม จำนวนบทบาทหน้าที่ในการเป็นคณะกรรมการ ปริมาณการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการ ปฏิบัติตนทางจริยธรรม สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรมมาก หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรมตามโครงการของโรงเรียนไม่น้อยกว่า 8 กิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมไม่น้อยกว่า 2 ชุมนุม และมีบทบาทเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และกิจกรรมชุมนุมไม่น้อยกว่า 2 กิจกรรม มีคะแนนในการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 2.5

ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรมไม่มาก หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรมตามโครงการของโรงเรียนน้อยกว่า 8 กิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมน้อยกว่า 2 ชุมนุม และมีบทบาทเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และกิจกรรมชุมนุมน้อยกว่า 2 กิจกรรม มีคะแนนในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่า 2.5

กิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรม หมายถึง กิจกรรมหรือชุมนุมในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดขึ้นและระบุดูประสงค์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมใน 7 ด้าน คือ ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวทิตะ ความซื่อสัตย์ ความกล้า การมีวินัย การตรงต่อเวลา ความสุภาพอ่อน น้อม

คณะกรรมการ หมายถึง นักเรียนที่มีบทบาท เป็นประธาน รองประธาน เกรียงอุก ปฏิคม ประธานสัมพันธ์ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เจ้าหน้าที่ทะเบียน กรรมการ รวมทั้งนักเรียนที่ ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือการแข่งขันด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการ ปฏิบัติตนทางจริยธรรม

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูศึกษาค้นคว้าปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับจริยธรรม
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารวางแผน และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เป็นแนวทางให้ผู้จัดทำหลักสูตร จัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง
4. เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย